

2 **Novi pregovori**
Pregovori za bolje
uslove rada

3 **Siromaštvo nije zločin**
Zaustavimo siromaštvo

4 **Naprijed u pobjede**
Ravnopravnost
na ispitu

Broj 2 | Mart 2023 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

2024: novi Zakon o AHV-u stupa na snagu

Posljedice po Vašu penziju



Promjena zakona o starosnom osiguranju ima ogroman uticaj na penzije

Novi Zakon o AHV-u stupa na snagu 2024. godine. Kao posljedica glasanja naroda izjednačena je starosna granica za penziju za žene i muškarce, te će žene morati da rade duže. I Zakon o penzionom osiguranju (BVG) predstavlja temu diskusije u parlamentu. Pritom se planiraju i dodatna ukidanja. Inicijativa sindikata za 13. AHV penziju sve je važnija kako bi se nadoknadili gubici na penzijama.

Martin Jakob, workzeitung, 20. januar 2023.
(prilagođeno)

AHV reforma usvojena je 25. septembra 2022. s vrlo tesnom razlikom, a većina žena je jasno glasala protiv. Proces konsultacija o pravilniku biće završen tek na proljeće. Međutim, već sada se u suštini može reći šta kome donosi ova promjena zakona. Ovo su najvažnije novine:

Žene rođene 1960, starosna granica za penziju: Za ovu grupu važi starosna granica od 64 godine. Ukoliko žele da rade i preko toga, mogu da od 1. januara 2024. iskoriste mogućnost fleksibilnog primanja penzije (dodatne informacije u nastavku).

Žene rođene između 1961. i 1964, dodatak: Njima se starosna granica postepeno povećava, a primaće dodatak na penziju do kraja života. Njegova visina zavisi od prosječnog prihoda koji su ostvarile tokom radnog vijeka (vidi tabelu). Dodatak nema za posledicu smanjivanje novčanog dodatka (EL) i isplaćuje se čak i preko iznosa maksimalne penzije.

god. rođj.	penzionisanje	dodatak Fr.*/**		
		I	II	III
1961	64¼	40.–	25.–	12.50
1962	64½	80.–	50.–	25.–
1963	64¾	120.–	75.–	37.50
1964	65	160.–	100.–	50.–

* Mjesečni dodaci u slučaju prosječnog prihoda u iznosu od I = maksimalno 58800 franaka, II = 58800 do 73500 franaka, III = preko 73500 franaka.

Žene rođene između 1965. i 1969, dodatak: Starosna granica za penziju iznosi 65 godina i do kraja života se isplaćuje dodatak.

god. rođj.	penzionisanje	dodatak Fr.*/**		
		I	II	III
1965	65	160.–	100.–	50.–
1966	65	130.–	81.–	41.–
1967	65	101.–	63.–	32.–
1968	65	70.–	44.–	22.–
1969	65	40.–	25.–	13.–

* Mjesečni dodaci (svi iznosi su zaokruženi) u slučaju prosječnog prihoda u iznosu od I = maksimalno 58800 franaka, II = 58800 do 73500 franaka, III = preko 73500 franaka.

Žene rođene između 1961. i 1969, prevremena penzija: Žene rođene u ovom periodu mogu od 1. januara 2024. podnijeti zahtjev za prevremeno penzionisanje. Međutim, time se odriču dodatka koje bi imale prilikom redovnog penzionisanja!

Žene i muškarci rođeni 1961. ili kasnije, fleksibilno penzionisanje: Žene i muškarci mogu da podnesu zahtjev za penzionisanje između 63. i 70. godine života. Sada je moguće prvo primati djelimičnu penziju od 20–80%, a zatim je povećati na maksimum u jednom ili dva koraka. Početak primanja penzije moguće je dogovoriti tačno u mjesec – prije je prevremeno penzionisanje bilo moguće samo za jednu ili dvije cijele godine. U slučaju prevremenog penzionisanja dolazi do smanjenja na pun iznos penzije, u slučaju odlaganja penzionisanja do dodatka, a obračunavanje se vrši tačno u mjesec. U slučaju niskih primanja, prevremeno penzionisanje dovodi do manjeg smanjenja.

Penziono osiguranje: broj spisa BVG neriješen

Novine za AHV od 2024. godine odnose se i na penziona osiguranja. Starosna granica za penziju za žene raste paralelno sa AHV-om, a penziona osiguranja moraju da omoguće svim osiguranicima prevremeno penzionisanje ili odlaganje cijele penzije, ili pak samo jednog njenog dijela u periodu između 63. i 70. godine starosti. Poslije 65. godine starosti ne osiguravaju se iznosi u slučaju rizika ili smrti, a osiguranje samo može da odluči da li će i dalje biti moguća uplata doprinosa za povećanje starosnog kapitala. Zakon na to ne obavezuje.

Planirana pogoršanja

Ovim izmjenama nikako neće biti riješeni ogromni problemi u BVG-u. Parlament je sada planirao reformu BVG koja je neprihvatljiva. Umjesto osiguranja penzija i boljeg položaja žena u pogledu osiguranja iz drugog stuba osiguranja (penzionkase) ova reforma dovodi do gubitka penzija u visini od 270 franaka mjesečno. Istovremeno odbici od plate će se povećati – u nekim slučajevima za više od 7 procenata. I to nakon što su penzije već pale 10 posto od 2015. Godine. Reforma BVG-a je frontalni napad na životni standard sadašnjih i budućih penzionera. AHV i BVG ne ispunjavaju ustavni zadatak da osiguraju nastavak dosadašnjeg životnog standarda u starosti. Zato Unia jasno odbacuje prijedlog zakona i podržava referendum protiv tog. Pored toga Unia se zalaže za jačanje prvog stuba osiguranja uvođenjem 13. starosne penzije, kako je to već popularnom inicijativom traženo AHV x 13. Više informacija: <https://prevoyance-vieillesse.unia.ch> (FR); <https://altersvorsorge.unia.ch> (DE); <https://previdenza-vecchiaia.unia.ch> (IT)

Editorijal



Moć inkluzije i učestvovanja

Nedavno smo na seminaru za povjerenike pri Uniji između ostalog diskutovali i o Štrajku žena i demokratskoj inicijativi akcije Četiri četvrtine. Žustre i kontroverzne argumentovane diskusije pokazale su raznolikost mišljenja u našem sindikatu i bile su dokaz moći inkluzije i ravnopravnog učestvovanja svih 22 učesnika.

Laboratorija prepuna ideja, zamisli i pogleda na svijet, koji su s punim poštovanjem razmjenjivani i predstavljani drugima.

Uprkos različitim pogledima koji su izuzetno važni za demokratsku diskurs, svi su se složili oko jednog: sindikalne borbe su solidarne i kolektivne borbe za ravnopravnost, učestvovanje, kao i uklanjanje svih oblika diskriminacije, isključivanja i razdvajanja radnika. Jedan od kolega iz oblasti građevine bio je čvrstog stava da prisustvuje Štrajku žena, jer je on sam doživio solidarnost žena tokom borbe za bolji državni okvirni ugovor. A naposljetku, radi se o pravima naših sestara, majki, ćerki i supruga.

Jedna od mlađih koleginja je smatrala da je potrebna solidarnost i među nama u sindikatu, kao i borba za više učestvovanja i prava za četvrtinu stanovništva bez švajcarskog pasoša. Ovo je borba protiv trajnog pogoršavanja situacije sa boravišnim dozvolama, protiv diskriminacije, zajednička borba za jačanje prava naših kolega, a time i prava svih radnika. Za solidarnu borbu potrebni smo svi mi!

Hilmi Gashi

Kratke vijesti

Zasjedanje EKM-a

Godišnji sastanak Savezne komisije za migracije (EKM) ove godine održaće se 6. aprila na temu «Socijalna sigurnost u migrant-skom društvu Švajcarskoj» u restoranu Casino Bern. Referenti iz sfera istraživanja, prakse i politike uhvatiće se u koštac s raznim pitanjima o socijalnoj sigurnosti u migrantskom društvu kakvo je Švajcarska, i formulisati moguća rješenja. Prijave su otvorene već sada, a traju do 19. marta 2023. Učestvovanje je moguće uživo ili onlajn: app.zoon.ch/event/ekm-jahreskonferenz-2023/register?step=1

Peticija građevinskih radnika u Romandiji

Zahtjeve su formulisali radnici u okviru velikog ispitivanja koje je Unija sproveda na gradilištima. Ova poboljšanja su neophodna za budućnost branše.

Ponovo će se pregovarati o kolektivnom ugovoru (GAV), a ovo je pet glavnih zahtjeva za bolju budućnost: 1. veće plate; 2. povećanje naknade za hranu; 3. plaćeno vrijeme za put do posla; 4. plaćene pauze za sve; 5. čista gradilišta. Svojim potpisom podržaćete pet najvažnijih zahtjeva: unia.ch/de/kampagnen/gav-ausbaugewerbe-westschweiz

Anketa žene u građevini

Žene u građevini obavljaju izuzetan posao! Uprkos tome su na gradilištima u manjini – građevinska zanimanja važe za domen muškaraca. Posljedica toga je da se planiranje posla, procesi tokom rada, kao i sam rad i infrastruktura prilagođavaju potrebama muškaraca.

Sindikatu Unija želi da sazna kako ti je svakodnevno na poslu i gdje su, po tvom mišljenju, potrebna poboljšanja kako biste ti i tvoje kolege nastavili da se bavite ovim zanimanjem. Na osnovu tvojih informacija predstaviti ćemo nove zahtjeve u okviru Štrajka žena 2023. Ovi zahtjevi su osnov za pregovore o kolektivnim ugovorima između Unije i poslodavaca. Od postignutih poboljšanja će profitirati svi: ti, tvoje kolegice i kolege. Molimo te, odvoj deset minuta za popunjavanje ankete. Ne moraš da odgovoriš na sva pitanja. findmind.ch/c/kka-i-PnDP

Pregovori o platama: Zaposleni u Mondelezu traže povećanje za 6%

U fabrici Tobleronea u Bern-Brinenu koja pripada koncernu Mondelez predstoje pregovori o platama. Zaposleni traže opšte povećanje plata za 6%. Zahtjev sadrži izjednačavanje s poskupljenjima i porastom premija za zdravstveno osiguranje, kao i povećanje realnih plata. 6% više za sve – to traže zaposleni u Mondelezovoj fabrici Tobleronea u ovogodišnjim pregovorima za plate. Ovim povećanjem plata bi mogla da se izjednači s poskupljenjima u iznosu od 2,8%, kao i sa povećanjima premije zdravstvenog osiguranja. Uz to je nakon nekoliko siromašnih godina potrebno opšte povećanje realnih plata. Zaposleni zaslužuju da dobiju dio rekordnog obrta ovog preduzeća.



Radnici predali preko 10 000 potpisa za bolje uslove rada u ugostiteljstvu

Radnici žele pregovore za bolji kolektivni ugovor na državnom nivou

Zaposleni u ugostiteljstvu zahtijevaju bolje plate, uzimanje radnog iskustva u obzir prilikom određivanja plate, planiranje rada unaprijed i češće kontrole uslova rada. Svoje zahtjeve formulisali su u manifestu «Želimo da živimo časno». Preko 10 000 osoba podržalo je manifest svojim potpisima.

Hilmi Gashi

Više od 50 osoba sa Unijine konferencije o ugostiteljstvu predalo je manifest Želimo da živimo časno (link u nastavku)! savezu poslodavaca Gastrosuisse. Traže nastavak pregovora za kolektivni ugovor na državnom nivou (L-GAV) koji su već godinama blokirani. Manjak osoblja u gastronomiji, premale plate i manjkavi uslovi rada pokazuju: potrebna su ozbiljna poboljšanja.

Konkretni zahtjevi kako bi se posao učinio podnošljivijim

Lista potrebnih poboljšanja je obimna, ali veoma konkretna. Da bi se posao bolje organizovao i da bi se branša učinila prijemčivijom za nov kadar, moraju se poboljšati plate i povećati minimalci, platiti vrijeme potrebno za presvlačenje kao i planirani sati, a neophodno je i uzeti u obzir radno iskustvo prilikom određivanja visine plate. Pored toga potrebna je pravedna i transparentna podjela napojnica, planiranje radnog vremena bar tri sedmice unaprijed pismenim putem, kao i konačno ukidanje rada na poziv. Zaposleni u ugostiteljstvu žele da preduzeća investiraju u obuku zaposlenih zaduženih za osoblje,



Za bolje uslove rada potreban je novi kolektivni ugovor

kao i da sprovedu mjere protiv svih oblika uznemiravanja. Potrebno je više kontrola kako bi se osiguralo da se poštuju uslovi rada.

Svi na štrajk žena

Delegati ugostiteljstva su uz to potvrdili i svoju podršku štrajku žena 14. juna 2023. To je dodatna prilika da se pokrene priča o malim platama za žene, visokom udjelu rada na djelimično radno vrijeme, nemogućnost uklanjanja poslovnog i privatnog života, kao i rasprostranjeno uznemiravanje žena na radnom mjestu. Svi ovi problemi pogađaju i branšu ugostiteljstva.

Manifest branše ugostiteljstva

DE <https://bit.ly/3ye6SQL>
FR <https://bit.ly/3mrJ5u8>
IT <https://bit.ly/3ZD0wnW>
PT <https://bit.ly/3SQclBs>



Članovi Unije u COOP-u

Zaposleni u Coop-u traže «više poštovanja prema svom radu»

Preko 100 članova Unije zaposlenih u Coop-u okupilo se na sastanku stručnih grupa u Bazelu pod motom «Više poštovanja prema našem radu». Toliko članova nije bilo još nikad. Razgovarali su o svojim zahtjevima sa šefom kadrovske službe, Lukom Pilarom (Luc Pillard) i jasno stavili do znanja: sljedeća runda pregovora o plati mora donijeti poboljšanja.

Emine Sariaslan

Preko 100 članova Unije zaposlenih u Coop-u pokazuje da nezadovoljstvo rezultatima pregovora o platama mnoge zaposlene pokreće na akciju. Oni ne razumiju zašto se ogromni obrt, koji svojim intenzivnim i sve fleksibilnijim radom omogućavaju upravo oni, jednostavno ne podijeli svima. Zaposleni u Coop-u nisu dobili ni povećanje dovoljno da se plata uskladi s poskupljenjima. Zbog toga radnici Coop-a koji su ujedno i članovi Unije za ubuduće traže:

- potpuno usklađivanje plata s poskupljenjima
- održivo povećanje svih plata
- više poštovanja za svoj rad
- manje pritiska i fleksibilnosti

Zajednički glas za fer plate

Uz pomoć Unije zaposleni u Coop-u mogu učiniti da se za njihovo nezadovoljstvo čuje: šef kadrovske službe, Luk Pilar, učestvovao je u preko sat vremena razgovora tokom kog su zaposleni objasnili kako izgleda njihova svakodnevica na poslu i u kojim oblastima žele poboljšanja.

Upravo u 2023. godini, godini štrajka žena, delegati Unije više ne mogu da prihvataju da se žene i dalje strukturno dovode u teži položaj. Potrebna je promjena kursa u ovoj branši kako bi se njihove potrebe zaista uzele u obzir, a njihov posao bio priznati.

Samo tako će Coop i cijela branša ostati dovoljno atraktivni i za mlade generacije. Coop ovdje ima funkciju uzora i delegati Unije se nadaju da će preduzeće to i shvatiti!

Krajnje je vrijeme da se postave smjernice kako bi trgovina na malo prestala da bude branša niskih primanja!

Sindikatu Unija je najjači ugovorni partner u kolektivnom ugovoru (GAV) za Coop. Unija i njeni aktivni članovi zaposleni u Coop-u zalažu se za poboljšanje uslova rada. Unija pomaže svojim članovima po svim pitanjima vezanim za radni odnos i podržava ih prilikom sprovođenja njihovih prava.



Samo zajedno možemo postići više

Parlamentarna inicijativa «Siromaštvo nije zločin»

Hitno prikupljanje potpisa

Kada je migrantima nakon nesreće, zbog bolesti ili neimaštine potrebna socijalna pomoć, to dovodi njihovo pravo boravka u pitanje. Iako švajcarski Ustav svim ljudima u državi garantuje podršku u teškim situacijama, to ne važi za ljude bez švajcarskog pasoša – tako je predviđeno Zakonom o strancima i integraciji (AIG). Da bi se to promijenilo poslanica Državnog savjeta, Samira Marti, predala je inicijativu «Siromaštvo nije zločin». Državni savjet prihvatio je inicijativu, ali ju je nadležna komisija Saveza kantona odbila. Šta dalje?

Marília Mendes

Ana je Portugalica i već je 15 godina u Švajcarskoj. Mnogo je radila, a zbog svoje neizlječive bolesti to više ne može. Međutim, invalidsko osiguranje to vidi drugačije i Ani ne odobrava invalidsku penziju. Bez prihoda Ani preostaje samo socijalna pomoć. Posljedica: boravišna dozvola neće joj biti produžena. Ne zna šta dalje da radi: kako da se vrati u Portugaliju bez posla, bez para, bez ikoga ko će joj tamo pomoći?

Radna snaga da, teška situacija ne
Mnogi migranti u Švajcarskoj nalaze se u istoj situaciji kao Ana. Potrebni su kao radna snaga, ali ako zapadnu u tešku situaciju ovdje postaju nepoželjni i treba da napuste državu. Otkako je AIG stupio na snagu 2019. primanje socijalne pomoći može da dovede do gubitka boravišne dozvole. To važi za sve migrante, čak i za one koji su ovdje rođeni i odrasli.

Parlamentarna inicijativa «Siromaštvo nije zločin» to želi da promjeni: migrantima koji već duže od deset godina žive u Švajcarskoj



Siromastvo nije prekršaj

ne smije se opozvati boravišna dozvola zbog socijalne pomoći koju ne primaju svojom krivicom.

Potpisi i podijeli otvoreno pismo

Na ljeto će inicijativa ponovo biti na razmatranju u Savezu kantona. Zbog toga je potrebna tvoja podrška: prikupi potpise putem društvenih mreža. Podijeli link ka otvorenom pismu poslanicima u parlamentu. Petition – Poverty is not a crime! ([poverty-is-not-a-crime.ch](https://www.petition.ch/poverty-is-not-a-crime))

«Učestvovanje umjesto prekarijata»: dosije SGB-ove Komisije za migracije

Stop prekarijatu, učestvovanje sada!

Dosije «Učestvovanje umjesto prekarijata» nastalo je kao rezultat SGB-ove Konferencije za migracije od 4. septembra 2021. godine. Preko 70 članova sindikata s migrantskom pozadinom ovim povodom je analiziralo konkretne načine ugrožavanja radnika bez švajcarskog pasoša i diskutovalo o sindikalno-političkim strategijama, kao i o tome kako bi se moglo omogućiti političko učestvovanje i socijalna sigurnost.

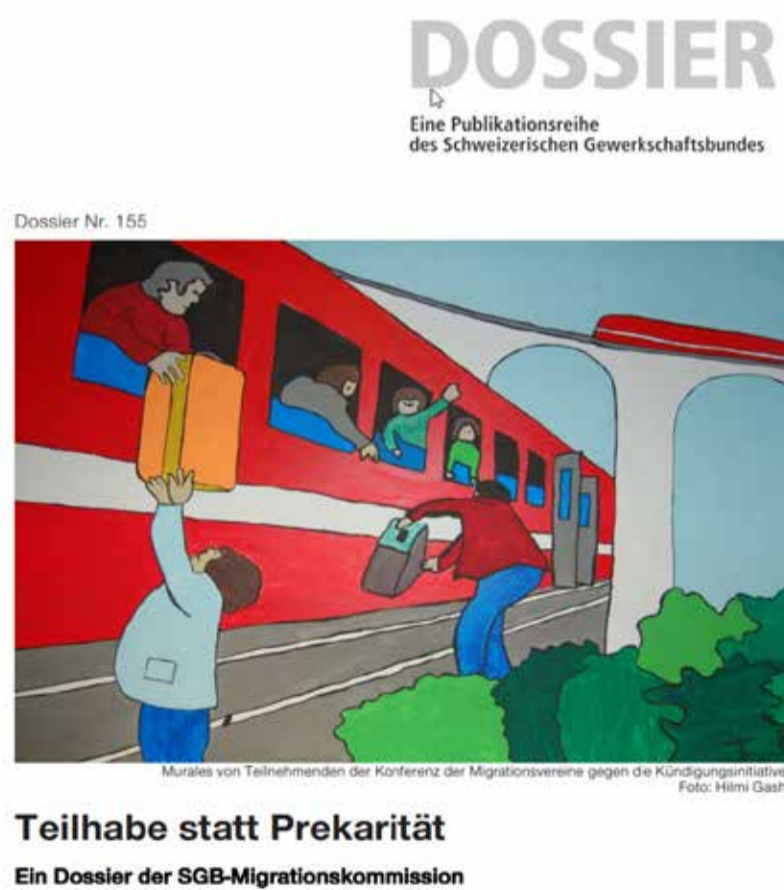
Hilmi Gashi, Johannes Gruber i Regula Bühlmann

Struktura dosija prati uporedni prikaz prekarijata i učestvovanja. Tema prvog dijela su prekarni uslovi života koji nastupaju nakon napuštanja zemlje porijekla. Prikupljena iskustva pokazuju da se nesigurnost ne okončava prelaskom granice. Mnogi migranti i u Švajcarskoj žive u prekarnim uslovima, i to dvostruko. Na tržištu rada su mnogo češće zaposleni u sektorima sa manjim platama nego što je to slučaj kod domaćeg stanovništva, poslove dobijaju na određeno ili rade po pozivu. Međutim, za migrante ovaj prekarijat nije tek neka privremena prepreka koju će savladati vještinom i marljivošću. Dosije prikazuje da je pogoršanje Zakona o strancima i integraciji (AIG) posljednjih godina dovelo do toga da već sada siromaštvo za neke od migranata može da dovede do ugrožene egzistencije: ukoliko budu zavisili od socijalne pomoći, prijeti im opasnost da izgube boravišno pravo i budu deportovani iz Švajcarske.

Perspektive učestvovanja u demokratiji i društvu

Drugi dio dosijea razvija perspektive za učestvovanje u društveno-političkom životu. Kao zastupnici interesa svih radnika, sindikati se angažuju i za prava migranata. Članstvo u sindikatu nije vezano za državljanstvo. Možemo imati drugačije porijeklo kao kolege, ali interesi i borbe su nam zajednički. Damping plate i socijalna diskriminacija dovode u pitanje i plate i uslove rada koji možda još uvijek nisu ugroženi. Zbog toga se kroz članke ovog dosijea provlači i uvjerenje da se socijalni napredak može ostvariti samo ako se ujedini. A socijalni napredak uključuje i političko

učestvovanje svih ljudi u Švajcarskoj. Kakva bi to bila demokratija u kojoj bi veliki dio stanovništva trajno bio isključen iz učestvovanja u donošenju odluka i blagostanja? Dosije je usko povezan sa radom SGB-ove Komisije za migracije. Pokazuje nam koliko su važne političke inicijative poput «Siromaštvo nije zločin!» kao i «Akcija četiri četvrtine». Takođe daje doprinos narednim debatama na SGB-ovom kongresu. Kao sindikalni pokret borimo se za socijalnu sigurnost i političko učestvovanje svih ljudi u ovoj zemlji dokle god ne ostvarimo taj cilj.



Zaustaviti prekarijat svojim učestvovanjem

Interview



Nasilje u porodici: Nema prava na nasilje! Prednost pravu žrtava, a ne pravu boravka!

Trenutno je situacija takva da pravo boravka žrtava porodičnog nasilja zavisi od onih koji ih zlostavljaju, što dovodi do toga da žrtve nastavljaju da budu izolovane i da ostaju u nasilnim odnosima. Ovo se pod hitno mora promijeniti. Proces konsultacije «Garancija prakse iz važnih ličnih razloga u slučaju porodičnog nasilja po Čl. 50 Zakona o strancima i imigraciji» upravo je mobilizovao solidarne mreže, a time i SGB. Aude Spang, sekretarka za ravnopravnost u centrali Unije, jedna je od predsjednica feminističke komisije SGB-a.

Aude, u kojoj mjeri zakon ne štiti sve žrtve porodičnog nasilja?

Po pitanju nasilja nad ženama Švajcarska je ratifikovala Sporazum Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i porodičnog nasilja, tzv. Istanbulsku konvenciju. Međutim, s rezervom. Naime, ako žrtve zbog nasilja u braku napuste svog partnera, od kog im zavisi boravišna dozvola, rizikuju da izgube tu dozvolu. To posebno pogađa osobe iz tzv. zemalja trećeg svijeta, dakle one bez EU ili EFTA pasoša. Nimalo iznenađujuće, pretežno se radi o ženama koje muževi zlostavljaju – nezavisno od toga da li su Švajcarci ili ne.

Koje su konkretne posljedice rizika od gubitka boravišne dozvole?

Trenutno zakonodavstvo i njegova primjena prečesto ohrabruju produžavanje nasilnih veza umjesto da zaštite žrtve. Žrtvama je izuzetno teško i bolno da zatraže pomoć u ovakvim situacijama. Kada uz to još saznaju da im prijete i deportovanje, one više nisu žrtve jedne osobe, nego žrtve nasilja države Švajcarske. To je neprihvatljivo, odbijamo da zažmurimo na to. Zavisnost od «glave porodice» je prevaziđen motiv koji više ne smije da služi opravdavanju skandalozno nejednakih prava.

SGB, nekoliko feminističkih organizacija i udruženja za podršku i savjetovanje žrtava, kao i sve solidarne mreže do 15. marta mogu da iskažu svoj stav tokom procesa konsultacije za donošenje novog zakona. Koji će biti vaši zahtjevi?

Najvažnije je da se pravo na dobijanje i produžavanje boravišne dozvole u slučaju porodičnog nasilja proširi na sve osobe, nezavisno od dozvole koju imaju. Takođe je neophodno da se smanji broj potrebnih dokaza i da se uklone nelogičnosti u zakonodavstvu, kao i da se ukloni minimalni „intenzitet“ nasilja (kao da je ikakvo nasilje uopšte prihvatljivo!). Takođe zahtijevamo eksplicitno uključivanje svih osoba koje žive u partnerskom odnosu, nezavisno od njihovog pola ili seksualne orijentacije, u regulative o vanbračnim zajednicama. Tu spada i ratifikovanje i sprovođenje Sporazuma 190 Međunarodne organizacije rada o sprečavanju nasilja i zlostavljanja na poslu, koji potiče iz 2019. godine. Računamo na to da će nas čuti!

Marie Saulnier Bloch

Pitanja & odgovori

WC na radnom mjestu: moram li koristiti javni toalet?



JASNO JE: Na poslu mora postojati dodatni WC. Za to mora da se pobrine šef. (Slika: ZVG)

Četiri puta sedmično držim četvoročasovne kurseve grnčarije. Uključujući pripremu i vrijeme potrebno za raspoređivanje, u koje spada i pečenje glinenih posuda, na poslu provedem oko šest sati. U zgradi u kojoj radim moraju da se renoviraju sanitarni čvorovi. To će trajati oko dvije sedmice. Sada su nas nastavnike obavijestili da tokom tog perioda nećemo moći da koristimo toalet. Predviđeno je da koristimo toalet na obližnjoj željezničkoj stanici. Međutim, da bismo tamo stigli potrebno je oko pet minuta, a ni sam toalet nije besplatan. Žene plaćaju dva franka. Smije li naš poslodavac to da radi?

Regula Dick: Ne, Vaš poslodavac ima obavezu da Vam obezbedi toalet koji će biti besplatan. Ovo je jasno navedeno u pravilniku izdatom uz Zakon o radu (Čl. 32 ArGV 3). Dakle, on mora da se pobrine za to da imate pristup besplatnom toaletu do kog možete stići za razumno vrijeme. Na primjer, može Vam na raspolaganje staviti mobilni toalet, ili Vam omogućiti da koristite toalet u nekoj od obližnjih zgrada.

(Work, 17.2.23)

Trudnoća: Može li šef jednostavno da mi da otkaz?

Već pet mjeseci sam zaposlena na 40% radnog vremena kao prodavačica u maloprodaji. Nedavno mi je moja doktorka potvrdila da sam u drugom mjesecu trudnoće. Dobiću drugo dijete i veoma sam sretna zbog toga. Međutim, mog šefa je ova vijest daleko manje obradovala. Saopštio mi je da sam još uvijek na probnom radu i da će morati da mi da otkaz. Tvrdi da ne može ponovo da priušti da nekome plaća trudnoćko odsustvo. A pošto radim samo 40% radnog vremena, moj probni rad je duži nego inače, naime 7,5 umjesto 3 mjeseca. Da li je to tačno?

Regula Dick: Ne. Trajanje probnog perioda se ne produžava u slučaju djelimičnog radnog vremena. Kako ste ugovorom predvideli tri mjeseca, probni period je i istekao nakon tri mjeseca. Po isteku probnog perioda ne mogu Vas otpustiti za vrijeme trajanja trudnoće, kao ni 16 sedmica nakon rođenja djeteta.

Kada bi probni period još uvijek trajao, otkaz bi bio važeći, ali bi bilo riječi o nepravdi. Zakonom o jednakosti (GlG) je naime zabranjena diskriminacija osobe zbog njenog pola. U slučaju otpuštanja zbog trudnoće nedvosmisleno bi se radilo o diskriminaciji. Vaš šef bi kršio važeće zakone, a Vi biste imali pravo na odštetu.

(Work, 17.2.23)

Nezaposlenost: zaboravljen formular – da li ću dobiti dnevnicu?

Nažalost, zaboravio sam da predam formular «Podaci o osiguranoj osobi» (AVP) za septembar 2022. i predao sam ga osiguranju za nezaposlene tek u januaru 2023. Sada neće da mi isplate dnevnicu za taj mjesec. Smiju li oni to da urade?

Nicole Debrunner: Da. Osiguranje može da isplati naknadu za slučaj nezaposlenosti tek po prijemu AVP formulara. On im je potreban kako bi utvrdili konkretan zahtjev za određeni mjesec. Pravo na naknadu za određeni mjesec se gubi ukoliko se formular ne preda u roku od tri mjeseca nakon kraja mjeseca za koji je naknada potrebna. Dakle, da biste dobili naknadu za septembar, morali ste predati formular najkasnije krajem decembra.

U ovom slučaju radi se o roku u kojem se gubi pravo. To znači da neki zahtjev potpuno prestaje da važi ukoliko se ne izvrši pravovremeno. Važno je znati: podnošenje zahtjeva za naknadu za slučaj nezaposlenosti je samo pravo, ne i obaveza. Dakle, ne radi se o osnovnom pravu na naknadu, već se to pravo svakog mjeseca provjerava i odobrava na osnovu predate dokumentacije.

(Work, 3.3.23)

8. mart

Unaprijed umjesto unazad! Ravnopravnost sada.

8. mart je međunarodni dan ženskih prava. To je prvi veliki korak u Štrajku žena 2023. Po prvi put ove godine zauzimamo ulice i zahtijevamo da se konačno dostigne ravnopravnost.

Darinka Filipovic

Žene su u lošijoj poziciji samo zato što su žene: diskriminacija platama je još uvijek ogromna, ukłapanje poslovnog i privatnog života predstavlja pravu trku s preprekama, a u starosti se diskriminacija nastavlja: male penzije koje jedva da su dovoljne za život predstavljaju svakodnevicu brojnih žena. Kada je riječ o platama ide se samo unazad, nikako unaprijed. U slučaju penzija takođe: unazad umjesto unaprijed. Isto tako i kada se radi o brizi o članovima porodice. To se mora promijeniti.

Učinimo nešto zajedno! Na ulicama i u preduzećima. Ove godine Unija će obilaziti preduzeća i podržavati žene da organizuju okupljanja i akcije. Sve to s jasnim ciljem: da jasno i glasno pokažemo da se borimo protiv nejednakog tretmana.

Događaji 8. marta uz moto Zajedno za bolje uslove rada u Bazelu, Bernu, Šo de Fonu, Delemonu, Friburu, Ženevi, Lozani, Lucernu, Nešatelu, Soloturnu, Sankt Gallenu, Vinterturu, Cirihu – dobar su početak za štrajk žena 2023.



Veće plate, više respekta, više vremena

Štrajk žena 2023 – poštovanje, veće plate, više vremena

Pripreme za Štrajk žena 2023. i s njima povezan rad sindikata na poboljšanju brojnih branši i preduzeća, u punom su jeku u mnogim regionima. Danas, 8. marta – 99 dana prije novog štrajka 14. juna, počinje Unijino veliko odbrojavanje. Nizom videa na Jutjubu i društvenim mrežama mobilizovaćemo pristalice za taj veliki dan. Jer ravnopravnost mora da napreduje – a ne da nazaduje! To je ujedno i naš moto za Međunarodni dan žena 8. marta.

